

NOTA SOBRE UNA REVISTA FILATÈLICA DEL SEGLE XIX EDITADA A VILANOVA

Josep Ferrer Serra

A Madrid, del 10 de setembre a l'1 d'octubre de 1993, a la *Biblioteca Nacional*, s'ha celebrat la primera "Exposición Nacional de Literatura Filatélica". Ha estat una excel·lent mostra de publicacions espanyoles de tema filatèlic: llibres, catàlegs, revistes, articles de premsa, etc. El nom de Vilanova i la Geltrú ha estat també present a les vitrines d'aquesta exposició gràcies a una antiga publicació periòdica editada per un vilanoví i impresa a Vilanova i la Geltrú: *La Filatelia Española*¹.

En els primers 50 anys de vida dels segells, és a dir, durant la segona meitat del segle XIX (el primer segell de l'Estat espanyol aparegué el 1850), a mesura que la Filatèlia guanyava adeptes, s'anaren desenvolupant els diversos aspectes complementaris al col·leccionisme, com són, l'aparició de catàlegs i manuals d'informació i formació dels col·leccionistes, material de suport, com àlbums on col·locar i ordenar els segells, comerciants dedicats a les transaccions de compra-venda de segells i també revistes especialitzades, que, a més d'articles i d'informació general, incloïen també anuncis de comerciants, d'intercanvi i relació entre col·leccionistes.

És en la vessant de les publicacions periòdiques on Vilanova i la Geltrú es va donar a conèixer en el món de la Filatèlia.

El dia 25 d'octubre de 1896, amb periodicitat mensual, apareixia a Vilanova el primer número de *La Filatelia Española*, sent el seu director i propietari Joaquim Foradada Canalda, advocat i jutge local, qualificat filatelista, soci de la Société Timbrophile d'Echanges de París.

La revista va publicar solament sis números, l'últim dels quals, el 5-6, corresponents a febrer i març de 1897, fou doble. Era impresa a la impremta Milà de la Rambla Principal, 41.

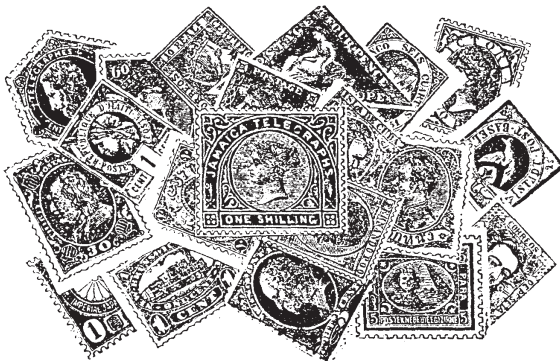
Presentada sense "*ninguna idea de lucro*", es venia a 20 cèntims l'exemplar, sent el preu de subscripció de dues pessetes anuals. Era una publicació bastant ambiciosa, fins i tot a nivell de títol, un títol que anys després, el 1900, seria adoptat per una revista de Madrid. El tiratge era de 4.000 exemplars, xifra molt considerable en aquella època, sobretot si es té en compte que era editada a Vilanova i la Geltrú, i que bé expressa la voluntat declarada d'arribar a molts llocs seguint el gran desenvolupament de la Filatèlia. Tenia subscriptors, corresponsals i agents per diverses ciutats de Catalunya, Espanya i la resta del món. Podem trobar corresponsals a llocs tan diversos com Barcelona, València, Màlaga, Cartagena, Toulouse, Rotterdam, Atenes o Nova York, entre d'altres.

A la revista es poden trobar articles d'informació filatèlica general, notícies de noves emissions, així com anuncis de compra, venda i canvi, tant de comerciants com de particulars. Era escrita bàsicament en castellà, però també hi figuraven anuncis i escrits en francès.

Reembres, núm. 4. Any 1994. Pàgs. 21-22.

L'existència de la revista es prou coneguda dins el món de la Filatèlia, gaudint, per la seva antiguitat, de merescut reconeixement. No és, però, com es troba consignat a la publicació local *Pairalia*, la primera del seu gènere a Espanya². De fet ni tan sols de Catalunya. D'acord amb Majó Tocabens i Majó Díaz, la primera revista filatèlica catalana, quarta de l'Estat espanyol, aparegué a Barcelona el 10 de novembre de 1891 amb el títol *La Alianza Filatélica*. Després, centrant-se en Catalunya, el 1893 es començava a publicar, també a Barcelona, *La Unión Filatélica*, l'1 d'octubre de 1894 el primer i únic número de *Tarraco Filatélica* i, el 1895, curiosament amb el número 31, sortia el primer de *La Ilustración Filatélica Hispano-Colonial*, com a continuadora de les revistes que s'havien editat a Barcelona amb els títols de *La Alianza Filatélica*, *Filatelia Antillana*, *Heraldo Filatélico* i *La Unión Filatélica*³. Aquestes són les publicacions catalanes que precediren la vilanovina *La Filatelia Española*⁴.

Año I. Villanueva y Geltrú 26 Octubre de 1898. Tom. I.

La Filatelia Española.

Revista mensual dedicada a los coleccionistas de sellos.

Notes

¹ Amb motiu d'aquesta exposició, ha estat editat, el 1993, per la *Biblioteca Nacional*, un llibre titulat *Exposición Nacional de Literatura Filatélica*. Inclou diversos articles d'interès filatèlic i, al final, el catàleg de l'exposició. L'article de Francisco Aracil titulat "*Historia de la literatura filatélica española*" (Pàgs. 41-176) esmenta la publicació vilanovina i reproduïx la portada del número 1. Pàgs. 71-72).

² Pujol Bernadó, Antoni: *Cronologia de les publicacions periòdiques de Vilanova i la Geltrú (1850-1950)*. A *Pairalia*. Vol. I. Vilanova i la Geltrú, 1949. Pàg. 201-435 (La revista concretament a la pàgina 325).

³ Majó Tocabens, J. i Majó Díaz, A.: *Postas y filatelia en la Barcelona del XIX*. Editorial Ramon Sopena, S.A. Barcelona, 1975. Pàg. 226-228.

⁴ Algun exemplar d'aquesta publicació s'ha pogut consultar a l'arxiu de Manuel Vilaseca Roselló (Vilanova i la Geltrú).